

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám.
(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóert, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknel egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrés 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

HIVATALOS RÉSZ.

Meghívó. A Kismarton-vidéki róm. kath. tanító-egyesület f. évi rendes közgyűlését július 5-én, kedden d. e. 10 órakor tartja meg Kismartonban a kismarton-hegyi iskola helyiségében, melyre az egyesület t. tagjai és a tanúgy barátai szíves tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgyai: 1. 9 órakor istentisztelet a kismarton-hegyi templomban. 2. 10 órakor elnöki megnyitó beszéd. 3. A mult évi jegyzőkönyvnek felolvasása. 4. Tisztujtás. 5. Gyakorlati mintatanítás számtanból, mint a Feichtinger-féle Fibel folytatásaképen előadja Feichtinger Antal kismartoni néptanító. 5. Tapasztalati megjegyzés a Feichtinger-féle Fibelről, előadja Pintér F. kismartoni tanító. 7. Ertekezés a szőlőművelés köréből, előadja Vetter Pál, Sopronmegye áll. szőlészeti biztosa. 8. Az országos róm. kath. tanítói-segélyalapra vonatkozó jelentések: Hackl József ruszti néptanító, mint alapgyűjtő és kezelő-bizottsági elnök részéről. 9. A győri egyházmegyében létező róm. kath. néptanító-egyesületeknek egy egyházmegyei tanító-szövetséggé való alakulása tárgyában, előadja Hackl József ruszti néptanító. 10. Pénztári jelentés a számadás megvizsgálása, a tagsági és segélyegyleti díjak beszédese. 11. Új tagok felvétele. 12. Indítványok. A közgyűlés után az Arany szőlőhöz címzett vendéglőben Kismartonban közös ebéd tartatik. *Loeug Russo Lénárd* címzetes kanonok, esperes-plebános, egyleti elnök. *Hackl József* ruszti néptanító, alelnök.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Az iskolai vizsgálatokról.

Erről az aktuális kérdéstről értekezett Dreisziger Ferencz kartársunk a Népnevelő f. évi 25. számában. Aminő figyelemmel és érdeklődéssel olvastam és fontolgattam az ott elmondottakat, ép oly örömmel és lelkesedéssel sorakozom az elavult iskolai vizsgálatok ellen küzdők közé — a sorompóba.

Nem akarok ismételtetésekbe boesajtkozni, hiszen az iskolai vizsgálatok árnyoldalait D. F. kartársunk, fennebb idézett jeles cikkében, sorról-sorra kimutatta: évekkal ezelőtt pedig egyes szaklapjaink valóságos hadjáratot indítottak a vizsgák ellen. Olvashattunk akkor e tárgyról pro és contra — eleget. Az általános

meggyőződés azonban mégis csak a vizsgák ellen szólt.

Czélom ezuttal csak az, hogy jelezzem azt a legrövidebb utat, a melyen át igen-igen könnyen dülöre juthatunk.

Ha már az iskolai vizsgálat kolonc az iskolaügy nyakán: rázzuk azt le onnan — minden áron! Hiszen ez — az ügy érdekét tekintven — paedagogiai és erkölcsi kötelesség. Ha kötelesség, úgy elsősorban is a — mi kötelességünk.

Nagyon helyes, a mit D. F. kartársunk ajánl, hogy t. i. vigyük be a kérdést a tanító-egyleti gyűlésekbe, vitassuk meg és döntsön a többség határozata. Kétségkívül ez volna egyike a legczélravezetőbb módoknak, mert a mit együttes erővel teszünk, annak végeredményében is nagyobb jelentősége van. De mikor holmi ösdi maradisággal kell szakítanunk, melynek lidércz-nyomását valamennyien és egyaránt érezzük; mikor ama szent ügynek az érdekéről van szó, melynek szolgálatában állunk: akkor minden tavol- és közelálló esz-közt meg kell ragadnunk, hogy czélunkat mielőbb elérhessük.

A helyi tanítótestületek saját körükben is igen-igen sokat tehetnek. Erről akarok most néhány szót elmondani.

Tudjuk jól, hogy a tanév berekesztésének napját (t. i. a vizsga napját) az iskolaszék jelöli ki. Helyénvaló tehát, hogy ilyenkor a tanító, vagy a hol többen vannak: a tanítók — a kik egyszersmind iskolaszéki tagok is — szavuk súlyával odahassanak, hogy a szokásos évszázó vizsga beszüntetessék és hogy az, a sokkal fontosabb és valódi erkölcsi értékkel bíró évszázó ünnepélylyel helyettesíttessék. Batran konstatalhatom, hogy tapintatos és észszerű eljárással a tanító szava, az iskola belügyeinek igazgatása körül, mindig döntő befolyással bír az iskolaszéki gyűlésekben is. Biztos vagyok, hogy e tekintetben is czélra fog

az vezetni. Csupan azt akarom még megjegyezni, hogy az indítvány ne egyes tag, hanem mindig a tanítótésület nevében terjesztessék elő.

Ha már egyszer precedensünk van: a további évekre nézve a kérdést tisztázottnak tekinthetjük. Valamikor pedig, mikor majd az áldott *szakfelügyelet* eszméje is tetet őt, a »vizsga« még a laikusok előtt is teljesen tárgyalatanná fog válni.

A fennebb elmondott módon küszöböltük ki mi is a »szemfényvesztő vizsgát«; indítványunkat az iskolaszék magáévá tette, a hozott határozatot pedig a tanfelügyelőség jóváhagyólag tudomásul vette.

Hogy a »kolonez«-ot lezárhattuk, azt annak az örök igazságnak köszönhetjük, hogy: »Segíts magadon: megsegít az Isten!«

Csak ennyit akartam röviden elmondani.
Bodrog-Monostorszeg. *Gubitzs Kálmán.*

Mily viszonyban áll az iskola az egyházhoz és tanácsos volna-e az iskolát az egyháztól elválasztani?

(Folytatás)

Nagyon sokan vannak tanferfiaink között, kik azt állítják, hogy hiszen az erkölcsi nevelést a vallásos oktatás nélkül sikerrel lehet vezetni szivnemesítő olvasmányokkal, versikkel stb. Hát hogy azok célunk elérésére hasznos segédeszközök, azt senki sem tagadja s a fennebb mondottakban én is utaltam rájuk — de csak segédeszközök; s én azt mondom, hogy olyan erkölcsi nevelés, melynek nem a vallásos meggyőződés az alapja, hasonló a homokba írott betűhöz, melyet az első szélvihar elsöpör.

Hogy az egyházi iskolák vallás-erkölcsi nevelési iránya mily jó kihatással van a társadalomra, meggyőzhet bennünket az, hogy a mi szegény, de vallásos szellemben nevelt magyar népünk között nem verhetnek oly mély gyökeret a társadalmi rend felforgatására törekvő anarkista, szocialista, kommunista eszmék, mint azon államokban, hol az u. n. állami népiskolák a vallás-oktatással mint teljesen felesleges és haszontalan dologgal mit sem törődnek, sőt azt, mint pl. a francia állami népiskolákban az iskola kötelező tárgyai közül egyszerűen kihagyják.

Tudom, erre nagyon sokan azt fogják mondani, hogy de nálunk nincs így, mert állami iskoláinkban a vallás-oktatás kötelező tárgy. Hát ez igaz. De fent említettem röviden, hogy a hittantanítás még nem vallás-erkölcsi nevelés, mert ez a tanítóra váró hosszú s minden pillanatot igénybe vevő nagy munka. S már most hogyan képzeli azt valaki, hogy pl. katolikus vallásu tanulók közt evangélikus és megfordítva; vagy helvét hitvallásuak közt zsidó, avagy bármelyik közt felekezetenélküli mert hát már ilyen is van, nem tudván a

vallástalanokat más néven nevezni) tanító gondoskodjék a gyermekek vallásos és erkölcsi erzületének fejlesztéséről és megszilárdításáról. Ha tehát így van (pedig így van) levonhatjuk a következtetést, hogy igazi vallás-erkölcsös nevelést csak az egyházi iskola nyújthat, az állami iskolák épen ez okból, nem képesek az iskola feladatának megfelelni úgy, mint az egyházi iskolák.

A harmadik feladat, melynek megvalósítása a népiskolára vár: a hazafias szellem és a hazaszeretet fejlesztése és apólása.

Azok, a kik az iskolák államosítása mellett érvelnek, összes argumentumaikat erre építik. Nagyon szeretik az egyházi iskolát mint bűnbakot előállítani s minden komoly megfontolás nélkül majdnem általánosságban szemé közé vagni a lesújtó itéletet: hazafiatlan.

Edes államosító uraim! ne tessenek oly könnyelműen játszani a szóval, mely ha igaz volna, én volnék az első, ki undorral fordulnék el az ilyen bünteleptől. Nézzünk csak szét kissé körülményesebben!

Nem akarok a rég mult nagy időkre visszaterüni, mikor az egyház adta a hazának a legnagyobb hazafiakat; azt sem akarom bizonyítgatni, hogy a róm. kath. egyház főpásztorai (én csak a saját egyházmóról beszélek) hazafiság tekintetében bátran versenyezhetnek azokkal, kik az államosítást sürgetik: én csak a felekezeti népiskolákra és azoknak szerény munkásaira kívánom felhívni a figyelmet. A róm. kath. egyházat egyáltalán semmi érdek nem vezérli, hogy iskolái nemzetellenes igazításoknak legyenek bűnbarlangjai, de sőt a nemzeti irányu nevelésre nagy súlyt fektet s iskoláinak ezt egyik főcéljául tüzi ki. S hogy ezen iskoláknak szerény munkásai nem bujnak ki eme legszentebb kötelesség teljesítése alól, fényesen igazolja azon hazafias szellem, mely a felekezeti iskolákat átlengeti; de fényesen igazolja ama körülmény is, hogy az idegen nyelvet beszélő vidékeken szépen magyarosítanak. Pedig valljuk meg, hogy e körülmény a felekezeti iskolák tanítóira kétszeres fényt áraszt; amennyiben úgy a társadalom, mint magának az államnak anyagi és erkölcsi támogatásában alig részesülnek, s nemes, hazafias tettüknek összes jutalma az édes öntudat, hogy szeretett hazájuk iránt tartozásuk csekély részét leróhatják.

Nem így az állami iskoláknál! Mig egyházi iskoláinknál a tanítónak elismerést érdemlő eme hazafias cselekedeteinek hire az iskola szük falain vagy legfeljebb a község határain belül marad, s így meg van fosztva az erkölcsi és anyagi jutalomtól, mely őt a kitartó munkálkodásra lelkesítse: addig az állami iskolák ez irányban való munkálkodása a megyei bizottságokban, hazafias egyesületekben és országgyűlésen nyilvánosság elé kerül s a tanító részére elismerést, sőt gyakran anyagi jutal-

mat terem. S ez a helytelen tanfelügyelői rendszernek köszönhető.

A kir. tanfelügyelő évtizedekig nem látogat el egy-egy felekezeti iskolába s nem szervezven biztos tudomást annak beléletéről, nagyon sok esetben őt is félrevezetik azon rágalmak, melyet vallástalan egyének iskoláinkról világgá kürtölnek, s melylyel azokat a társadalom előtt sötét színben igyekeznek feltüntetni. Azt hiszik talán az illető tanfelügyelő urak, hogy a felekezeti iskolák hatóságai és tanítói nagyon örülnek annak, ha — amint ők gondolják — békét hagynak nekik. No hát azt ne gondolják!

Mi csak örülni tudunk annak, ha ezen urak előtt és általok azon sokak előtt, kik iskoláinkról elfogultságukban nem a legjobb véleménynyel vannak, bebizonyíthatjuk, hogy igenis felekezeti iskoláink hivatásuk kellő magaslátan állanak; de örülnénk azért is, mert az érdeklődésnek ilyen nyilvánulása csak jó hatással lehetne iskoláink kül- és beléletére és ezen látogatásokban nem látnánk felekezeti sérelmeket.

A fennebb elmondottakon kívül nem hallgatom el még azt sem, hogy magát az egyházi iskolák tanférjait is a leghangosabb hazaszereget jellemzi s büszkén mondhatom, hogy a különféle nemzetiségektől lakott egyházmegyében, melyhez én is tartozom, nem nyujtana baráti jobbot egy társam se annak a tanítónak, s nem tűrne meg keblében olyan kartárst, a ki szép hivatását arra használná fel, hogy hazug szájával a szent hazát, e jó édes anyát elfordul, a melyen kívül e nagy világon nincsen számunkra hely.

Habár a róm. katolikus és ezenkívül még egy-két hitfelekezet szent köteletségének tekinteti iskoláiban a hazafias szellemben való nevelést, nem zárkozhatom el ama utálatos való elől sem, hogy egynemely hitfelekezet saját vallási és nemzetiségi érdekeivel összeegyeztethetőnek találja a magyar nemzet elleni izgatást, mely az ország belbékéjének s állami egységünknek megbontására törekszik. Ezek azután egyházi autonómiájuk leple alatt az általuk fentartott népiskolákban korán megkezdik gyalázatos aknamunkájukat, hogy az ifjú nemzedéknek szívébe csepegtessék a magyar faj elleni gyűlöletet, hogy széthinthessék a vizsály magvait, melyek az ugyanazon haza földjén lakó honfittársakat egymásnak ellenségeivé teszik s ezáltal az állami beavatkozástól független iskolákat eredeti céljától eltérőleg a legaljasabb államellenes célok szolgálatára bocsátják.

Hát ezen meg nem segít más, mint a legszigorúbb állami beavatkozás s a legszigorúbb elbánás mindazon felekezeti iskoláknál, melyek a magyar nemzet elleni izgatásoknak ocsmány bűnfészkei lettek, legyen az bármely hitfelekezet! Itten nincs, de nem is lehet kivételnek

helye; s ez ellen csak az kelhet ki, a ki bünyösnek érzi magát! Ebből, de csakis ebből a szempontból teljesen szükségesnek vélem az állami felügyeletet, s teljesen helyénvalónak találnám azon messzebbmenő eljárást, hogy az említett szempontból kifogás alá eső iskolák lázító tanítóit az állami kormányzat oklevelök bevonásával a tanítástól tiltsa el; s ha ugyanazon iskolában még így sem szünnének meg a magyar nemzet elleni izgatások: elvitázhatatlan joga az államnak, hogy saját érdekében az ilyen iskolát bezárassa s módját ejtse annak, hogy a tanítás szelleme magyar legyen.

(Folytatása következik.) *Makkay György.*

A tanítói tekintély lerombolása és helyreállítása.

(Folytatás és vége.)

Olvastam a »Néptanítók Lapja« utóbbi számából, hogy az orosházi tantestület szabad előadásokat rendezett, melyről így ír az egyik előadó: »az 51 előadáson temérdek tapasztalatot gyűjtöttünk, sok keserű kifakadást hallottunk, de az előadók közvetlen és tapintatos érintkezése jótékony hatását a hallgatóságra nem tévesztette el.«

Habár nálunk, hála Istennek! *jelenleg* nincs ilyen szociális kérdés, de mégis a népoktatás és családi nevelés az ily előadásokat szükségessé teszik.

Az iskolalátogatókkal szemben arra kell törekedjünk, hogy minden olyan dolog, mely a tanító tekintélyét kisebbítené, négy szem közt intéztessek el; így rendeli ezt az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 34. §-a is. De főképen hassunk oda, hogy tanításközben illetéktelen egyének ne zavarjanak. Ezt pedig miniszteri rendelettel vagy iskolaszéki határozattal lehetne elérni, s nevezetesen úgy, ha ilyen látogatósokra időt és alkalmat nem adunk. Ha pedig mégis előfordulnak: tapintatosan kell eljárunk, s ha csak lehet, az iskolában nyilvános tárgyalást ne tartsunk, mert nincs kizárva, hogy valamely könnyelmű nyilatkozat által tekintélyünk ne kisebbíttessék.

A *társadalmi téren* meg kell ragadnunk minden alkalmat, mely a népoktatásügy és tanítói állás emelésére kedvezőnek ígérkezik. Már a néptanítói elnevezés involválja, hogy nemcsak az iskolában vagyunk tanítók, hanem künn az életben, a társadalomban is. De míg az iskolában a tekintély elvénel fogva szavainkkal hatunk, addig a társadalomban példáinkkal kell hogy megmutassuk, hogy vallásosak, következetesek, igazságosak, szerető emberbarátok vagyunk, hogy a gyermek köszöntését viszonozzuk, s hogy kisebb rangú személyeket köszönteni, mint némely magasabb állású egyének ellenkezőleg hiszik, nem méltóságunkon aluli. Társadalmi életünk és munkásságunk legyen oly tükör, melybe bármikor tekintünk,

se önmagunk, se a társadalom karrikaturát ne lasson, hanem azt a példaképet, melyet a gyermek magának választhat. Ekkor elérjük, hogy nemcsak numerálunk, hanem ponderálunk is.

A mi a tanulókat és önmagunkat illeti, erre nézve a nevelés-oktatásban elég útbagazítást ad, de mégis ajánlanom kell a kartársakról való tiszteletteljes megemlékezést. Hogy miképen rontják a tanító tekintélyét, azt konkrét esetekkel igazolom.

Egyik novicius iskolaszolga seprűvel vállán, feltett kalappal, nagy pipafüstököt eresztgetve jött be iskolámba. Midőn őt figyelmeztettem magaviseletére, ezen lakonikus választ nyertem: »kicsi esze van magának, ha én volnék tanító mind kiseprűzném őket, s tudom egyre szemetezne.«

Máskor az egyik ember egy hosszú abronszával jött be hozzám dühös, ingerült állapotban, kérdezvén: »hol van N. Tamás?« Rövid tárgyalás után kiderült, hogy leánykáját játszas közben fellökték, s Tamás sárosnak nevezte. De a valódi ok az volt, hogy Tamás atyja mint községi esküdt jelen volt, midőn az en emberemnél a pénzügyörök holmi tiltott dolgot felfedeztek.

Egy másik ember pedig kérdőre vont: hogy »mertem« gyermekét bezárni, mikor annak a legnagyobb esze van s az első tanuló, hisz ő is gyermekkorában legelső volt az iskolában.

Oh de hány ilyen jelenet ismétlődik majdnem minden iskolánál a legkülönbözőbb változatokban a részeg embertől kezdve az iskolaszolgáig, s hogy ezek a tanító tekintélyét egészen le nem rombolják, csakis a tanító tapintatosságának, önuralmának, s főképen békefűrésnek tulajdonítható. Mindezen dolgok nem emelik a tanító tekintélyét és nagyon bölcsen járt el Kecskemét város iskolaszéke, midőn büntetés terhe alatt megtiltotta tanítás közben illetéktelen egyéneknek az iskolába való belépést.

Ámde nemcsak a váratlan és hivatlan iskolalátogatók rontják a tanító tekintélyét, hanem némely *hivatott iskolalátogatók is*, ha a tanítóval és gyermekekkel szemben minden szeretetet nélkülözve, s a felebbvalói hatalmat kirívóan éreztetve lépnek fel és az iskolát néhány perczre ugyszólva kaszárnyává változtatják. Engedelmet kérek t. gyűlés! ezen véleménynyel nem akarok czélzást tenni sem egyik, sem másik iskolaszékre vagy felettes tanhatóságra, avagy tanítói körre, sőt mély tisztelettel hajlok meg főképen az egyházi hatóság bölcs vezetőinek iskolalátogatások alkalmával többször tanusított s általánosan elismert szeretetteljes és lélekemelő magatartása előtt. Sziveskedjenek fentebbi állításomat tehát úgy a helyre mint az időre nézve, általános értelemben venni.

Legtöbb példáit látjuk azonban a tanítói tekintély lerombolásának a társadalomban. Lásuk a főbb példákat.

1. *Karrikaturák.* Régebb a színműirók da-

rabjaik komikumát egy tanító vagy kántor-tanító személyében tüntették fel, a ki mint részeges, korhely, csuszó-mászó individuum falrengető énekeivel, előadásaival, szövirágos alkalmi üdvözléseivel hivatva volt a közönséget nevetetni. Habár örömmel kell bevalljuk, hogy a jelenkori színműirók e felett napirendre tértek, mégis — fájdalom! — ama régi szindarabokban fel-felujtattik a jelen tanítói karra nem alkalmazható torzkép. Sőt némely éleclapban jelenleg is előfordult.

2. *A társadalom közönyössége.* Vannak a társadalomnak bizonyos — igaz, hogy csekély számu — körei, melyek a tanítókhöz nem ereszkednek le, s kivételt csak egyes jelesebb személyes tulajdonságokkal bíró tanítók képeznek. De kérdem: ki tanította őket az irva-olvasásra? A tanító. Már pedig minden tanító erkölcsi alapon nyugvó műveltségénél fogva annyi figyelmet érdemel, hogy anyagi és erkölcsi tekintetben a társadalom minden köre támogatást nyujtsón. Nero halálra ítélte tanítóját, Senecát, ámde ezen kor rég eltelt.

3. Rontja a tanító tekintélyét az ugynevezett *gyermekadó*, illetve a 15 krajezáros tanítói nyugdíjarulék és az iskolai mulasztások miatt kiszabott büntetések. Ugyanis mind-ezeket a nép egy része végrehajtás utján fizeti s ilyenkor a leggyalazóbb szavakkal illeti a tanítót, mit hallván gyermeke, egy új allomás elfoglalásánál a helyi viszonyok és egyéb körülmények ismerete nélkül a gyermekek előtt rosszul nyilatkoznak elődünkről, korholnák a csekély előmenetelért stb., mert esetleg elődünk ennek nem oka, s mi is utódunknak így adjuk át. Kerüljük a gyermeki gúnynak bő alkalmat nyujtó helytelen kifejezéseket, mint pld. »hóhér vágja el a nyakadat, kötélre való, úgy ül mintha nyársat ettél volna, sutina egyen meg.« stb. Kartársainkkal szemben meg kell szívlelnünk ama közmondás igazságát: »többet ér egy hajszálny nyugalom egy mázsa igazságnál.«

Még nagyon sok dolog volna, mit felsorolhatnánk, mert olyan a téma, hogy az említem dolgok csak körvonalait mutatják, de nem akarom a t. gyűlés figyelmét fárasztani, s röviden csak azt jegyzem meg, hogy nem is az volt czélom, miszerint elméletileg kimerítően tárgyaljam, hanem hogy némely tapasztalati dolgokat közölve, a tanulást levonjam és ezt ajánljam. Megvallom, hogy magam is sötétnek találok a képet, melyet a tétel első részében feltartam; ámde számításon kívül a köztetésre fel kellett tárjam, mert az élet a tapasztalat is számításon kívül az elméletre megdönthetetlenül, eltitkolhatlanul tárja szemeink elé. Pedig régi tétel, hogy »experientia est optima rerum magistra.«

T gyűlés? Ma éppen 3-ik évfordulója hazánk ezredéves fennállásának. Ez alkalomból eszünkbe kell jussanak hazánk koszorús író-

jának, Jókai Mórnak következő sorai: »Magyarországot még egyszer meg kell hódítani s ez a feladat a néptanítókra vár.« Hogy ezen feladatot megoldhassuk, üssük fel a neveléstörténet lapjait, mely számos példait sorolja fel a tekintélyes nevelőknek és oktatóknak, kik közül választhatunk mintaképet, hisz a történelem tanúsága szerint minden nagy ember eszménykép után ment. Kit választunk? Azt, a ki minden nevezetes tanítónak eszményképe volt és lesz, a kinek tanítása mint a fény a világ-egyetemben, atragyog minden időn és téren. a tanítókat tanítóját, Jézus Krisztust, s ekkor meg lesz a mi tekintélyünk, áldás lesz munkánkban iskolában, társadalomban és egyesületi gyűléseinken és ezt esdve kérve a jó Istentől, a gyűlést megnyitom.

Csik-Szent-Tamás.

Ferencz János.

Tanítói gyűlések.

A kassavideki néptanító-egyesület szepsii esperesi köre május 9-én Szepsiben tartotta meg évi rendes körgyűlését. A gyűlés főbb tárgyai voltak: 1. a tisztujtás. Elnök lett: Eiben János a.-metzenzéli, jegyző: Szélig Jenő t.-németi, pénztárnok: Román József a.-metzenzéli tanító. 2. A pályatételek felolvasása. Ez évre is két pályatétel volt kitűzve u. m. a) Mily módon fejlesztheti a tanító növendékeiben a kötelességérzetet? b) A történelem tanításának hatása a vallásos, hazafiás érzés felébresztésére. Az előbbire beadott 3 pályamunka: Mühlner József a.-metzenzéli. Szélig Jenő t.-németi és Kovács Mihály buzitai tanítóktól. Mindhárom szakszerűséggel megoldottnak lett nyilvánítva. Az utóbbi tételre 2 pályadolgozat érkezett be. Szélig Jenő és Kovács Mihály tanító szerzőktől. Elsőben Szélig J. olvasta fel hosszas és alapos munkáját, mely mint kellő szakszerűséggel megoldott munka jegyzőkönyvileg elismerésben részesült és a »Népnevelő«-höz való beküldése indítványoztatott. Ezután Kovács Mihály olvasta fel dolgozatát. A jelen voltak örömmel vették, hogy ez évben ennyi és ily kitűnő dolgozat volt jutalma az egyesületi tevékenységnek. Ugy ezen, valamint az előbbeni munkáknak a nagygyűlésre való felküldése elhatározatott. 3. Indítványok a) Vajda Károly nidai tanító indítványára a kör elhatározta, hogy a nagygyűlésen ajánlani fogja, hogy az egyleti 1 frtos tagsági díjak ezután is fizetessenek, de olyformán, hogy ennek csak fele, tehát 1 korona illesse az egylet pénztárát; a másik fele pedig a kath. alapra fizetessék be; mert ezen alapnak mi kath. tanítók veszszük leginkább hasznát, onnét kérve, várva, remélve és nyerve segítséget; s ezért illő, hogy mi is gyarapítsuk e nemes intézményt. b) A kör magáévá tette ft. elnök ur azon indítványát, mely szerint tagok a gyűlésre való megjelenést kötelezőnek ismerjék. c) Végre Vajda Károly szól a Tanítók Házáról, felemlíti, hogy a tanítók a nyugdíjalapra 2% -ot fizetnek; de fizessenek 1% -kal magasabb járulékot, úgy hogy a többletből befolyó összeg azután a létesítendő Tanítók Háza alapjára adassék. E tárgyban orsz. mozgalom megindítását tartja szükségesnek. A jövő évi gyűlés helyül Jánok jelöltetett ki. A gyűlést barátságos ebéd követte.

A Fülel-mátra-vidéki róm. kath. tanítói kör: Kis-Terennén, 1898. évi május hó 12-én tartotta gyűlését. Jelen voltak a kör összes tagjai, mondhatni teljes számban. Vendégek, tanító és óvónők, tanítók családjukkal, tanügybarátok még a szomszédos megyéből is mintegy 40 en. 1. A gyűlést »Veni sancte«-val szt. mise előzte meg, mely után az iskola egyik tantermében Kovács Nándor prépost, ker. esperes és tanfelügyelő salgótarjáni plebános az igen szép számban megjelent tagokat és vendégeket üdvözölve, megnyitotta a tanácsko-

zást. Ragyogó ékesszólással emlékszik meg az ezeréves ünnepéről és a 48-as eseményekről, melynek ez év 50 évi fordulója. Hazánk akkori nagyjait dicsőítve, fájdalommal mutat rá: Hová jutottunk? Hol a szabadság, testvériség, egyenlőség? Ma! Az önérdék hajhászása divik, melynek jelszava: »A mi az anyém, az az anyém, a mi a tied, az is az anyém!« Szépen fejtven ki, hogy mindezek fő kuforrása az elterjedt vallástalanság. Kéri az egybegyűlteket, különösen a tanítókat a vallásosság lelkes felkarolására, mely a tiszta erkölcs és minden jónak alapja. 2. Nagy József elnök szintén üdvözli a jelenlevőket, a kartársi szeretet, összműködés, Isten, Király. Hazaszeretetre buzdítja a tagokat. Egyben jelenti Illés István és Bolhay Ferencz tanító-tagok elhunytát; az ő. v. f. nekik. Jelenti továbbá, hogy Deutsch Károly kisterennei érdemdús és aranymisés plebános ur szentszéki ülnökké lett kinevezve, Király Ó Felsége által ft. Kovács Nándor esp. plebános ur préposttá, Marsó Géza kanonok egyhm. főtanfeligyelő apátsággal lettek kitüntetve. E kitüntetések feletti örvedetes érzelmeinek a kör jegyzőkönyvileg ad kifejezést. Kisebb folyó ügyek után T. Holcsék Antal felolvasta »A nemzeti nevelésről« irt dolgozatát. A köztetszésben részesült felolvasásért jkvilleg köszönet szavaztatott. 3. Kötelező munkálatokból beérkezett 4 drb. Közkivánatra felolvasta T. Nagy József nemti-i k. tanító körünk elnöke saját dolgozatát mely dolgozat általános tetszésben részesült s egyben felkéri a kör felolvasó urat, hogy dolgozatát a kör könyvtárának átengedni s azt valamelyik szaklapba közlés végett beküldeni sziveskedjék. Neki pedig jegyzőkönyvileg köszönetet mond. A nagygyűlésre a kör képviselőül Gazdy László s.-tarjáni és Benko János füleki k. tanító urakat választotta meg. Egyleti ügyek és indítványok. a) Rendes tagoknak beiratkozta: Kovács Gyula h.-terennei, Farkas József fülek-kovácsii, Schönvizner János és Miklósovits Ferencz kis-terennei tanító urak, Omilyák Flóris s.-tarjáni tanító ur, Kovács Piroška somoskői tanítónő, Argay János ragyolezi tanító úr. b) Szóba került a korpótlék ügyében a folyamodványok beterjesztése. Egyhangulag határozatott, hogy az legkésőbb június hó 15-ig eszközlendő. c) Kovács Gy. h. terennei kántortanító ur a párbérnek készpénzre való megváltására adott be indítványt, mely élénk eszmecsere után egyhangulag a nagygyűlés elé terjesztetni határozatott. d) Nagys. és ft. Fábian Camil esperes-plebános ur a tanítók fizetésének 400 frtra leendő kiegészítéseért lépéseket óhajtt tételni, mely indítvány tetszésben részesült s szintén a nagygyűlés tárgyai közé vétetni határozatott. Szünni nem akaró közlekedéssel a volt tisztviselők ugyanazon állásokra három évre ismét megválasztattak. A jövő körgyűlés helyül Salgó-Tarján jelöltetett. Végre elnök megköszöni nagys. prépost-esperes ur, valamint a jelen volt ft. uraknak, vendégek és tagoknak szives türelmüket: az ülést befejeztnek jelenti.

A felső- és alsó-jászsági tankerület f. hó 15-án tartotta gyűlését Jászberényben, nsg. Koncz Menyhért cz. prépost, alesperes, jászberényi plebános elnöklété alatt. A gyűlésen a tagok igen szép számban jelentek meg. A gyűlés legfontosabb határozata az, mely szerint Jász N. K.-Szolnok és Heves vármegyék törvényhatóságai megkerestetnek az iránt, hogy a tanítók és iskola védelmére szabályrendeletet alkossanak. Továbbá egy igen helyes pályatétel is tüzetett ki, nevezetesen: kimutatandó, hogy a Szt.-István Társulat által kiadott ABC könyvek közül melyik volna a legalkalmasabb a régi Bárány-féle ABC könyv helyett és miért? Miféle javításra szorul esetleg eme ajánlott könyv? A legjobbnak ítélt munka nsg. Koncz Menyhért elnök úr részéről 20 koronával jutalmaztatik. A gyűlés befejezése után társas ebéd tartatott a »Lehel« szállóban.

A csesznek-bakonyszombat helyi tanítói kör június 13-án Cseszéken tartotta rendes tavaszi körgyűlését. A gyűlés megnyitása előtt most kinevezett ker. tanfelügyelő főtiszt. Fülöp Antal ur mondta el beköszöntő beszédét, melynek végeztével Vürth Gábor zirczi tanító ur üdvözölte a kör nevében ker. tanfelügyelőnkét. Elnök Tomor Sándor suíri tanító, megnyitó beszéd-

ben megemlékszik ft. Adám Iván volt ker. tanfelügyelő urról és neki, mint a tanügy lelkes harcosának, a tanítók igaz barátjának, jegyzőkönyvi elismerést kér, ami a legnaggyobb örömmel megszavaztatott. Szakfelolvasást tartott Tskács Dezső csatka tanító és Végh Győző zirczi tanító »A fegyelemlről s annak fokozatai és iskolában való használatáról«. Méhes Benő szt. lászlói tanító »Hogyan kell s gyermekekben a kegyeletet felébreszteni s ennek kapcsán őket az öregek iránti tiszteletre szoktatni?« Több rendbeli házi ügy elintézése után tartott banketten nem volt hiány a komoly és szép felköszöntőkben. *Duálsky Adolf*, a kör jegyzője.

A Szatmár-Ugoesa-megyei rom. kath. néptanító-egyesület f. hó 2 án tartotta évi rendes közgyűlését. Összegyűlt 60 kath. tanító, hogy nézetet, eszméket cseréljenek, képezzék önmagukat, összegyűltek, hogy kifejezésre juttassák összetartozandóságukat s ápolják e két vármegye kath. tanítóiban a barátság szent érzelmét. Es tekintünk a díszes testületnek akár oly szép számban egybegyűlt tagjait, akár a gyűlésnek lélekemelő, magas színvonalon álló lefolyását, elmondhatjuk, hogy valóban impozáns és a tanítói névre csak a társadalom becsülését s tiszteletét méltán megérdemlő volt ezen összejövetel. A gyűlés 9 órakor a székesegyházban szt. mise előzte meg, melyet dr. *Steinberger* Ferencz pápai kamarás, az összes képző-intézetek igazgatója mondott. Isteni tisztelet után a Czechl-egylet dísztermében kezdetét vette a közgyűlés. *Bodnár* Gáspár képző tanár tartotta meg eszmékben gazdag elnöki megnyitó beszédét. Tanügyi kérdésünk egyik nevezetes tételével a tanítóképzéssel foglalkozott. Beszéd után dr. *Steinberger* Ferencz indítványára a közgyűlés köszönetet szavazott az elnöknek s az egész beszédet teljes szövegében a jegyzőkönyvben megörökíteni határozta. Határtalan lelkesedést keltett ezután az elnöknek amaz előterjesztése, hogy dr. *Kádár* Ambrus kanonok ur 200 fítot küldött hozzá az egyesület céljaira. Ó Nagyságának ezen nemes lelkére valló tettéért a közgyűlés egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Elnök ur indítványára ezen alap »Kádár Ambrus« alap czímen kezeltetik az egylet által s évi kamatait a segélyre szorult kartársak között fogja kiosztani. Mondik Endre egyesületi titkár olvasta fel jelentését, beszámolt az egylet 1897-iki életéről, mint kiváló jelentőségű mozzanatot említi fel az elnök változását. Ugyanis a lefolyt évben távozott az elnöki székből a nagynevű pedagógus, dr. *Steinberger* Ferencz s foglalta el helyét a kiképző módszertan tanára, a tevékeny *Bodnár* Gáspár. Mint ezen egyletnek kiválóan buzgó és munkás esperesi köreit emeli ki: a fehérgyarmati, nagykárolyi és erdődi Elnök, a gyűlésen megjelent *Kovács* Béla kir. tanácsos, tanfelügyelő és az egri főegyház-megye által a gyűlésre képviselőül küldött *Rovó* Lajost, üdvözölte. Beérkezett egy pályamunka: a bizottság véleményezése folytán a pályadíjra ez nem érdemes. A bizottság e javaslata némi kis szóbeli polemiaát provokált. *Pály* Edé esperes nézete szerint már csak azért is ki kellene adni a munka szerzőjének a pályadíjat, mert a bíráló bizottság dícsérettel jutalmazottnak találta, s ha így van, miért ne lehetne, hogy munkájáért a dícséretre méltott szerzőnek nemcsak lelke, szíve, hanem a díj kiadásával zsebe is duzzadjon. Dr. *Steinberger* Ferencz, majd az elnök hozzászólása után a közgyűlés a bíráló bizottság javaslatát fogadta el. Miután a munka szerzője többszöri felszólításra a jelíges levél felbontását nem kívánta, ez megsejmisített határozatot. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése szerint az egylet vagyona 603 ft 82 kr. Az 1898. évi bevétel 154 ft. Az egylet könyvtára 260 kötet, e 260 kötetben 190 mű áll a tagok rendelkezésére. Ezután következett a közgyűlésnek egyik legkiemelkedőbb, legfényesebb pontja. *Pataki* Lajos tanítóképző-intézeti tanár olvasta fel nagy tudomány értekezését az énektanítás módszeréről. A szakember, a nagy zenész, s a jeles pedagógus, a módszertan tanára fejtette ki teljes alaposággal nézetét ez irányban. Felolvasójának a közgyűlés lelkes éjjen között szavazott köszönetet. A program ezutáni kevésbé lényeges pontjai hamar letárgyalvatván az egylet tisztelegni vonult főpásztorához, hol az egylet elnöke rögtönzött, de remek

és talpraesett beszédben — tábornokhoz hasonlítván — üdvözölte a főpásztort, áldását kérve a tanítóságra s ezek munkájára. E beszédre megnyilatkozott a főpásztorunk atyai szíve, szót egész közvetlenséggel, miként atya szokott gyermekeihez. Tisztekhez hasonlította a tanítókat s közlegényekhez a tanítóság keze alatt növekedő gyermekereget. Lelkőkre kötötte a tanítóknak az Isten, király és haza iránti szeretetben való nevelést. Majd felemelte áldó jobbát, mondván: „Mig élek, e karral fogom kath. iskoláinkat védeni a minden oldalról jövő támadás ellen.“ A főpásztor ezen emuciatiója óriási hatást keltett. A főpásztortól vett áldás után mint az ő vendégei a Korona szállóba vonult a tanítóság, hogy testét is felüldítse. Ott láttuk a fehér asztalnál a minden szépért, jóért lelkesedni tudó polgármestert *Hérmán Mihályt*, *Kovács* Béla kir. tanácsos, tanfelügyelőt, dr. *Steinberger* Ferenczet. Majd megeredt a szebbnél-szebb tóztok árja. A jelen volt tanítók bizonyára egy kedves nap emlékeivel távoztak körünkől. — *dik.*

VEGYESEK.

Miniszteri köszönet. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter gr. Cziráky Jánosné szül. gr. Almássy Erzsébet urnőnek egy. Kétegyházas létesítendő új r. k. leányiskola céljaira 1200 ft becsértékű beltelkes ház képében tett alapítványáért, valamint id. gróf Almássy Kálmánné, szül. gróf Wenckheim Mária urnőnek az ezen leányiskolánál alkalmazandó tanítóknó fizetése ötöd-éves pótléka és nyugdíja fedezésére 15.500 ft tőkével tett alapítványáért, köszönetét nyilvánította.

Pápai kitüntetés. XIII. Leó ő Szentsége *Hummer* Nándor középiskolai okleveles tanárt, a Szent István-Társulat titkárát, a katolikus irodalom, tudomány és társadalmi élet terén kifejtett buzgó működésének elismerésül a Szent Gergely-rend lovagkeresztjével tüntette ki. *Hummer* Nándor, az új pápai lovag, 1886-ban választott a Szent István-Társulat titkárává. Számos cikket és történelmi tanulmányt irt különböző fővárosi lapokba. Nevezetesebb munkái: A nyilvános magánintézet és a nevelés, 1885. Tanulmányok a humanizmus korából, 1894. A középkor krónikásai, 1896. A kereszténység nyomai hazánk mai területén a honfoglalás előtt, 1894. A szláv kereszténység hazánk mai területén a honfoglalás előtt. Ez utóbbi értekezése orosz nyelven is megjelent s adatainak gazdagságával, következtetéseinek megdönthetetlen logikájával és eredetiségével úgy a magyar, mint a szláv tudományos világban nagy feltűnést keltett. *Hummer* Nándor jelenleg a Szent István-Társulat ötven-éves történetét írja s mint az ujjonnan alakult Pázmány-egyesület alelnöke, továbbá mint a budapesti anyagioldali filléregyesület titkára, katolikus társadalmi téren is serényen tevékenykedik. Szóval nem közönséges érdemek azok, amelyek a Szent- atya figyelmét a Szent István-Társulat sokoldalulag képzett titkárára fölhívták. — A Szent-István-Társulat titkárának, az érdemes tanár- és írónak kitüntetése minket is örömmel tölt el és szinte szívből üdvözöljük őt.

Evezáro-ünnepély az angolkisasszonyok intézetében. Budapest székes-főváros legrégebbi nőnevelő-intézete az angolkisasszonyok »Sancta Mária« nőnevelője. Ez az iskola ma a legterjedelmesebb a főváros leányiskolái közül. Az elemi iskolától föl a legmagasabb nőnevelési intézetig rendelkezésére áll a kath. szellemű hazafias nevelésnek. Van két felsőbb leányiskolája, külön a bejáró és külön a bentlakó növendékek részére. Elemi kir. kath. tanítónőképző intézete az elsők közül való e hazában és polgári iskolai tanítónőképző-intézet, mely még csak négy éve áll fenn, máris a kath. nőnevelés egyik nagyfontosságú intézményéül bizonyult be. E nagyszabású nőnevelési intézet f. hó 22-én változatos műsorral rendezett zeneünnepélyvel zárta be a vizsgálatok rendjét. A zeneünnepélyen az érdekeltek színlőkön kívül ott volt a főváros előkelő köreinek színe-java, kik a növendékek zenei készségét elragadtatással ítéltek meg. Az ünnepély végén megható jelenet volt, midőn az intézet növendékei *Stoiber* zenetanárnak működése 25 éves évfordulója emlékére, hálául díszes ezüst

koszorút nyújtottak át. A hálaadó szentmise e hó 23-án volt, mely után az intézet nagyérdemű főnöknője tiszt. Almássy Mária kiosztotta a bizonyítványokat és ezzel az annyira népes épület az új tanévig egyedül a buzgó és fáradhatlan apácák csendes otthona lett.

Tanítói jubileum. Somló-Vásárhely veszprémmegyei község a napokban ünnepelte meg ősz tanítójának, *Stanghy* Ferencnek tanítóskodása hatvannegyedik évét. Az ünnepség hálaadó istentisztelettel kezdődött, melyet *Rácz* Ferenc dabronyi plébános, a devecseri egyházi kerület iskolai felügyelője végzett, a ki a tanító-egyesület közgyűlésén átadta Hornig püspök elismerő levelét. Az agg tanító üdvözlésére összegyűltek tanítótársai, tanítványai, a községi előjárósági és a kerületi papság.

A Magyarországi Tanítók Arvaházi Egyesülete ez évi közgyűlését június hó 29-én d. e. 11 órakor a Magyarországi Tanítók Arvaházában, I. ker. Alkotás-utca 1/c. tartja meg, melyre az egyesület elnöksége az egyesület tagjait és a tanító-árvák sorsa iránt érdeklődőket ezennel meghívja.

Az országos közoktatási tanács összes ülését Budapestn *Wlassics* Gyula dr. nyitotta meg, ki nagyszabású beszédében mindenkéltől azt fejtegette, mily fontos az, hogy a közoktatásügyi alapkérdések reformja az egész nemzeti értelmiség bírálatán szűrődjék keresztül. Rámutat arra, hogy az iskola főfeladata abban áll, hogy az ifjúságnak megadja az ő kora feladatainak megoldására a fegyvereket. Az iskolának és életnek nem szabad ellentétes fogalmaknak lenniök. Az iskola levegőjében lépjen be az ifju az életbe. Bővebben fejtegeti a tanács feladatát, mely abban áll, hogy ki-ki a közös munkával megteremtett legjobb, legüdvösebb és az állandóság, maradandóság jellegével bíró új iskola üdvös alkotásának talapzatához vigyen legalább egy egy szeméret. A régiből a jót, az értékest, a kipróbált jellem, és értelemképző elemet, a humanizmust és eszményi felfogást biztosító klasszikus elemet fenn kell tartani, de az iskola feladatát a fejlődő kor visszautasíthatatlan igényeihez képest lépésről-lépésre tovább kell fejleszteni. Vezető eszme e munkásságban a nemzeti kultúra legyen. Foglalkozik ezután a tanács eddigi munkálkodásával és kijelenti ez alkalommal az ülés figyelmét csaknem kizárólag a középiskolai tantervek revíziója fogja igénybe venni. A tanács három napon keresztül élénken tárgyalta a bemutatott középiskolai szervezetet.

RÖVID HIREK.

Gör. szert. tanítók gyűlése. A munkács-egyházmegye gör. szert. kath. tanító egyesület nyiri köre ez évi rendes tavaszi közgyűlését f. év jun. 7-én Nyir-Császáriban tartotta meg, mely alkalommal a közgyűlés a vallás-és közoktatásügyi minisztert sürgönyileg üdvözölte.

Felkérem volt osztálytársaimat, kik 1883. évben végezték Pécsset a tanítóképző intézetet, hogy 15 éves találkozóikon f. év július 5-én Pécsset a Lyceumban megjelenjen sziveskedjenek. Dénes Lajos, berzenczei igazgató tanító.

Segítsünk a katolikus tanítók anyagi helyzetén. A nagytapolcsányi római katolikus főelemi iskola múlt hó 28-án megtartott rendes havi gyűlésén tárgyalás alá vette a két érdemes s buzgó tanítójának folyamodványát is, a melyben ők, tekintettel a nagy drágaságra, drágasági pótlék cím alatt némi segílyt kérnek: az iskolaszék méltányolván e kérésöket, miután az iskolaszéki pénztár nincs azon kedvező helyzetben, hogy e segílyt megadhatná, elhatározta, hogy folyamodványilag fordul ő Eminenciájára *Kegyelmes Főpásztorunkhoz*, esedezvén, miszerint a folyó évre két tanítója fölsegélyezésére 50—50 összesen 100 forintot a nagytapolcsányi templom pénztárából kiutalványozni méltóztatassék s miután e kiadáshoz a kegyur is már a maga beleegyezését teljes készséggel megadta, bizalommal várjuk ő Eminenciájának kegyteljes elhatározását is. — Vajha e példa sok követőt találna legalább ott, a hol a templom pénztárak ily szent céliokat is támogathatnak: mert hiszen a tanítók az egyház s a haza csak soványan fizetett munkásait s tudjuk mit szól a sz. Lélek: dignus est operarius mercede sua.

Szerkesztői üzenetek.

K. M. Környe. Az adatokat vettük. — D. A. Köszönet. — V. Á. T.-Roff. A Szent-István-Társulat által hirdetett tankönyv pályázatokban kiírt határidő az elemi iskolai tankönyvek benyújtására folyó év szeptember 1., a polgári és felsőbb leányiskolai tankönyvek beküldésére pedig folyó évi december hó 31-ike. — B. J. Moór. Semmiféle rendelet nincs, a mely a tanító kötelességévé tenné, hogy a községi orvosnak oltások alkalmával irnoki szolgálatokat teljesítsen. A községi elüljáróság szokott rendelkezésére közeget kiküldeni. Ön tényleg szívességet tett, a melyet elfogadható indokai alapján volt kénytelen megtagadni; azért nincs mit tartania a haragos doktor urtól. — Z. J. Pilis-Csaba. Adja be kérvényét a kath. tanítók orsz. segélyalap elnökségéhez. Az ösztöndíj pályázatot mult számunk hivatalos rovata alatt közöltük. — »Vidéki« Várja be az ötödéves korpótléket és azután kérje nyugdíjaztatását. Megilleti. — F. J. Galanthon. Kivánsága szerint — levelben feleltünk. — M. D. Beérkezett. — T. L. Zseliz. Az iskolai vizsgálatokra vonatkozó szavait vettük. Az indokolt hozzászólásokat közlésteszük Leveléből is kiveszszük az ügyre nézve érdekes történelmi indok. — L. J. Rudóbánya. A beszámoló igen érdekes és igazságos, de a közlesre vonatkozó elhatározás, épen összerdekünkre való tekintettel — öszintén mondjuk, hogy gondot ad. Levél megy és arra választ kérünk. Egy számmal várhatunk. — L. A. Szvamfalu. Beérkezett. A közlendő cikkekhez soroztuk; de hogy mikor kerül sorra, azt határozottan ki nem tűzhetjük. Türelmet kérünk. — G. K. Bodrogh-Monostorszeg. A hozzászólást készséggel tettük közbe. Egyéb ügyekben is tért nyitunk cikkeinek. — G. J. Plavnicza. Mult számunk hozta.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Búrszentgyörgy községhez tartozó (Pozsonymegye) Tomeki iskola ujonnan szervezett tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Lakása: 1 szoba, konyha, kamra, istálló. Fizetése: 315 frt államségély, 60 frt a hivatástól, 20 frt rétyjövdelem. Tüzifa 10 méter. Tanítási nyelv: tót. Folyamodványok *Szeder Sándor* búrszentgyörgyi plébánoshoz f. év július 18-ig küldendők.

A komárom-tarjáni r. kath. magyar-német tan nyelvű népiskolához egy osztálytanító kerestetik. Pályázati határidő f. év július hó 26. Evi fizetése: polgári év szerint a hitközségtől 300 frt, havi részletekben, 1 holdnyi kertilletmény 5 frt, ismétlő iskola tartásáért 10 frt, államségély 100 frt. Lakás az iskolaépületben egy tisztességes padlózott szoba butorizzattal s téli fűtéssel. Kivánatos, hogy a megválasztott szükség esetén a kántorságban is segédkezzék. Kellően tetszerelt kérvények a tarjáni róm. kath. iskolaszékre czimezve főt. *Dushek János* esp.-tanfelügyelő urhoz küldendők Komárom Tardosra. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó, a mely naptól a fizetés folyóvá tétetik. Kelt Tarjánon, 1898. június hó 18-án. *Weisz Szilveszter* főtanító.

Miavai kántortanítói állomásra július 11-ig terjedő határidővel pályázat hirdettetik. Javadalmazása: 6 hold szántóföld, templom- és községpénztárából 127 frt 45 kr., államségély 141 frt, misealapítványokból 5 forint, ostyasütésért 5 frt, tandíj fejenként 2 frt, kitesz 40—50 frtot, stóla 30—40 frt. Továbbá 6 öl bükkfa házhoz szállítva és 3 öl az iskola fűtésére. Lakása: tisztességes 2 szoba, konyha, 2 kamra és elég tágas kertből áll. Folyamodványok miavai kath. iskolaszékre czimzendők.

1—2

Győri egyházmegye.

A nagymartoni (Sopronvárm.) róm. kath. iskolaszék egy megüresedett osztálytanítói állásra pályázatot

hirdet. Jövedelem: 400 frt. szabad lakás, 2 öl fa, ismétlődő iskolaért 20 frt. Kötelmei: egy osztályt önállóan vezetni, a kántori teendőkből segédkezni, önállóan végzni. Folyamodványok f. év június 16-ig a róm. kath. iskolaszéki elnökséghez küldendők. Köppl Károly, plébános, elnök. 1-2

Győr-Sövényházi róm. kath. iskolánál üresedésben levő segédtanítói állásra július 8-ig pályázat hirdetik. Fizetés: 350 frt. lakás fűtéssel és tisztogatással. Kötelessége: egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlődőket oktatni és a kántori teendőkből segédkezni. A folyamodások az iskolaszék elnökéhez intézendők. 1-2

Keczőlben (Sopronm.) kath. segédtanítói állásra július végéig pályázat hirdetik. Javadalmazása: 300 frt. havi előleges részletekben, egy butorozott szoba. Képesítettek részére 100 frt. államsegély kéretik. Kötelessége: egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlődőket oktatni és a kántorságban segédkezet nyújtani. Kérvények az iskolaszéki elnökséghez Keczől u. p. Beled küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

A környei (Komáromm.) r. kath. magyar-német tanylevő népiskolánál az osztálytanítói állás üresedésben van. Fizetés: 305 frt. butorozott szoba, 8 méter rőzsfa fűtésre. A kántoriakban való segédkezés is megkívántatik. Az állomás szeptember 1-én lesz elfoglalandó. A kérvények július 10-ig idő Sumbzky Antal plébános, iskolaszéki elnök címére küldendők. Az iskolaszék. 2-2

Az iváni róm. kath. osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése: 300 frt., 5 frt. kertilletmény, butorozott szoba tisztogatással, egy öl kemény hasábján. Kötelessége: egy osztály önálló vezetése és kántori segédkezés. A kérvények július 1-ig az iskolaszékhez címelve alulírothoz küldendők. Sopron Iván, 1898. évi június 14. Kiss József főtanító, iskolaszéki jegyző. 2-2

A zsirái róm. kath. osztálytanítói állomásra pályázat nyitnak. Fizetése 300 frt. butorozott szoba fűtéssel; ágynemű nélkül. Kötelessége az egyik osztály növendékeit nevelve oktatni és a kántori teendőkből segédkezni. Az állás szeptember hó 1-én töltendő be. Kérvények főtisztelendő Widder Cyprián káptalanvisi plébános urhoz, mint iskolaszéki elnökhöz címzendők. Szalay Alajos kántortanító. 3-3

Munkácsi gör. kath. egyházmegye.

A petriki és márkai éneklés-tanítói állásokra pályázatot hirdetek. Jövedelmük: Petriken: 83 frt. államsegéllyel együtt 400 frt. Oxleveles éneklés-tanítók pályázhatnak. Személyes megjelenés előny. Választás július 7-én délelőtt Petriken, délután Márkon lesz. Márk, u. p. Málca, Zemplénegye. Rákóczy Ferencz, espereshivatalvezető. 2-2

Nyitrai egyházmegye.

A bronyistyei r. kath. tanítói állomásra 405 frtnyi fizetéssel, fűtés, lakással, pályázat hirdetik. Határnap f. évi június 30-ika délelőtt 10 óra. Plebánia: Papradnó (Trencsénm.) Mendl Ignác, iskolaszéki elnök. 2-3

Hlinik fiokozségi államilag segélyezett róm. kath. népiskola tanítói állomásra pályázatot hirdetek július 20-ig. Javadalmazása: államtól 350 frt. hitközségtől 50 frt. lakás, kert, szükséges tűzifa. Nagy-Bittse (Trencsénm.), Dr. Tészelszky József plébános.

Pécsi egyházmegye.

A dunaföldvári r. kath. népiskolánál egy önálló tanítói állomásra pályázat hirdetik. Az állomás évi javadalma: 400 forint a hitközség iskolai pénztárából. Tanítási nyelv magyar. A pályázati határidő folyó évi július 10. Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. A tanképesítési okmányokkal, keresztlevéllel és szolgálati bizonyítványokkal felszerelendő folyamodványokat a jelzett napig az iskolaszéki elnökkel kell benyújtani.

Szombathelyi egyházmegye.

Vas-Vörösvárra képesített vagy képezdevégzett róm. kath. segédtanító kerestetik. Fizetése egy polgári

évre 300 frt havi előleges részletekben, egy butorozott szoba és 2 öl tűzifa. Templomi segédkezésért 20 frt. Tanítási nyelv: német magyar. Kötelessége az I. és II. osztály és az ismétlődők tanítása. Kérvények főt. Strass Adolf plébános urhoz július hó 20-ig küldendők. Az állás szeptember 1-jén elfoglalandó. 3-3

A szent-benedeki (Vasm. p. Tótkeresztur) kántortanítói állomásra lemondás folytán pályázat nyitnak. Jövedelme: 1. 248 frt a főtától előleges negyedévi részletekben fizetve, 2. 53 frt 36 kr. a tanulmányi alapból felévi utólagos részletekben, 3. tandíj 150-200 frt ingadozik, függvén a tanító jó hírnevétől és szorgalmától; szedi a tanító, 4. különféle címeken legenyhébben számítva 40 frt. Összesen 491 frt 36 kr., a melyből 300 frt 68 kr. tanítói a mindennapi és ismétlődők oktatásáért, 190 frt 68 kr. pedig a kántori és templom-oltár körüli szolgálat teljesítéseért jár. Nyelv: magyar-vend. Orgonálásban való jártasság kívántatik. Pályázati határidő július 10. Kelt Szent-Benedeken, 1898. június 13. Mazaly Sándor iskolaszéki elnök. 2-3

Németújvárra (Vasm.) róm. kath. tanító kerestetik. Fizetése egy polgári évre: 330 frt havi részletekben, butorozott szoba (ágyneműn kívül) és 20 frt papénc. Kötelessége: az I. osztály, ismétlődők tanítása, valamint a kántori teendőkből segédkezni. Tanítási nyelv: magyar-német. Kérvények főt. Maltz Jácint plébános urhoz július hó 14-ig küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. 1-2

Veszprémi egyházmegye.

A devecseri róm. kath. népiskolánál a következő 1898-99. évi tanévre egy osztálytanítói állásra 1898. évi július hó 30-ára pályázatot hirdet az iskolaszék. Javadalom: a) a hitközség pénztárából 300 frt készpénz, b) egy butorozott szoba fűtés és szobatisztítással, c) államsegélyből 100 frt, összesen 400 frt. Kötelessége: egy az igazgató által reá bízandó osztályt önállóan vezetni, a kántoriakat esetről-esetre önállóan végezni. Ha az ipariskola, ismétlő, esetleg a gazdasági ismétlőiskolában is tanít, e címen külön díjazásban részesül. Ezen állásért csak róm. kath. vallású, képesített, nőtlen tanítók folyamodhatnak. A kérvények ft. Derdák Lorincz iskolaszéki elnök úr utján a devecseri róm. kath. iskolaszékhez, július 30-ig, küldendők. Devecser, 1898. június hó 21-én. Tima Lajos, igazgató-tanító.

Somogy-Berzenczére okl. róm. kath. férfitanító kerestetik egy próbaév fenntartásával. Fizetése: polgári évre 500 korona, egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége: egy osztályt önállóan vezetni, az ismétlőiskolára kötelezett fiúk egyik csapatát tanítani, kántorságban és falkolakezelésben segédkezni. Kérvények f. évi július 9-ikéig a róm. kath. iskolaszékhez küldendők. Dénes Lajos igazg. tanító, iskolaszéki jegyző.

Orgona-építési műintézet.
RIEGER TESTVÉREK
 BUDAPEST, Garay-utca 48.
 Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.)
 cs. és kir. udv. orgona-gyáranak fiókja. Leg-
 olesóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.
 A czég 24 évi fennállása óta
630 uj orgonát
 épített, melyek közül 222 esik Magyarországra,
 a többi Norvégiába, Németországba, Romá-
 niába, Orosz-, Olasz- és Törökországba
 szállították.
 Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.